

Udskriftsdato: mandag den 12. januar 2026

2008/1 SF.L L 98 (Gældende)

Skriftlig fremsættelse (19. december 2008) - L 98

Ministerium: Justitsministeriet

Justitsministeren (Brian Mikkelsen)::

Herved tillader jeg mig for Folketinget at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af retsplejeloven (Dommeres fremtræden i retsmøder)

(Lovforslag nr. L 98).

Lovforslaget går ud på at indføje bestemmelser i retsplejeloven om dommeres påklædning m.v. i retsmøder.

Formålet med lovforslaget er at varetage hensynet til, at dommere i retsmøder, hvor retten udøver sin virksomhed i forhold til borgerne m.v., fremstår neutrale, og dermed at understøtte befolkningens almindelige respekt for og tillid til domstolene som den dømmende magt.

Det er et centralt element i dommergerningen, at dommeren i sin judicielle virksomhed er uafhængig og upartisk, når der skal træffes afgørelse i de sager, der forelægges retten. Det opfattes utvivlsomt også som naturligt, at dommeren bestræber sig på over for sagens parter og andre, der overværer en retshandling, tillige at *fremstå* uafhængig og upartisk.

Regeringen lægger bl.a. vægt på, at religiøse spørgsmål i de senere år har spillet en stigende rolle i den offentlige debat her i landet bl.a. i lyset af indvandringen af personer med forskellig religiøs baggrund, og at spørgsmål om religiøst tilhørsforhold m.v. i den forbindelse generelt er blevet væsentligt mere kontroversielle end tidligere. Efter regeringens opfattelse er det væsentligt, at der ved domstolene, som har den endelige afgørelse af konkrete retstvister mellem borgerne og mellem borgerne og myndighederne, tages højde for denne ændrede situation, således at dommerne i retsmøder, dvs. hvor den judicielle virksomhed udøves direkte over for parter og andre, undlader at tilkendegive et bestemt religiøst eller politisk tilhørsforhold m.v.

På denne baggrund har regeringen besluttet at fremsætte dette lovforslag med henblik på at fastslå i loven, at dommere skal fremtræde religiøst og politisk neutralt i retsmøder.

Det foreslås således at fastsætte i retsplejeloven, at dommere i retsmøder ikke må fremtræde på en måde, der er egnet til at blive opfattet som en tilkendegivelse om dommerens eventuelle religiøse eller politiske tilhørsforhold eller om dommerens personlige holdning til et religiøst eller politisk spørgsmål i øvrigt.

Den foreslåede bestemmelse omfatter dommerens ydre fremtoning, udsagn og adfærd i øvrigt under retsmøder. Bestemmelsen tager sigte på fremtræden, der alment opfattes som udtryk for at ville vise et religiøst eller politisk tilhørsforhold eller den pågældendes personlige holdning til religiøse eller politiske spørgsmål i øvrigt. Bestemmelsen omfatter ikke enhver fremtræden, som det er muligt at fortolke som en meningstilkendegivelse om religiøse eller politiske anliggender eller som et (ubevidst) udslag af dommerens personlige holdning til sådanne spørgsmål. Bestemmelsen omfatter alene adfærd og påklædning m.v., som er *egnet* til at blive *opfattet* af andre som en *tilkendegivelse* om dommerens eventuelle religiøse eller politiske tilhørsforhold eller en tilkendegivelse om den pågældende dommers personlige holdning til et religiøst eller politisk emne i øvrigt.

Det foreslåede forbud vil bl.a. omfatte tilfælde, hvor dommeren under retsmødet synligt bærer et kristent kors som f.eks. et såkaldt Dagmarkors eller et krucifiks, hvor dommeren bærer muslimsk hovedbeklædning som f.eks. hijab, eller hvor dommeren bærer en jødisk kalot (kippa). Dommeren må heller ikke under et retsmøde give udtryk for støtte til eller kritik af et eller flere bestemte politiske partier, synligt bære et partis emblem eller lignende, eller komme med tilkendegivelser om sin personlige politiske holdning til andre væsentlige samfundsspørgsmål, uanset om der er tale om internationale, nationale eller lokale spørgsmål.

Den foreslåede bestemmelse finder anvendelse under retsmøder, dvs. møder i retten, hvor en retssag behandles. Bestemmelsen vil således ikke være til hinder for, at en dommer f.eks. bærer synlig religiøs beklædning på sit eget kontor eller på vej til og fra retten. Bestemmelsen er heller ikke til hinder for, at en dommer offentligt kan bekende sig til en tro eller f.eks. være medlem af et politisk parti.

Justitsministeriet har overvejet, om et forbud mod at bære religiøse og politiske symboler m.v. i retten bør gælde for andre end de udnævnte juridiske dommere.

Justitsministeriet finder, at begrundelsen for det foreslåede forbud for så vidt også gælder i forhold til *lægdommere* – dvs. domsmænd og nævninger – men heroverfor står, at udpegningen af lægdommere er tilrettelagt med henblik på, at de skal udgøre et så vidt muligt repræsentativt udsnit af den danske befolkning, og Justitsministeriet finder, at det ikke stemmer med dette hensyn at opstille begrænsninger med hensyn til adgangen til at bære religiøst eller politisk motiveret påklædning m.v. ud over de begrænsninger, som følger af de gældende regler i retsplejeloven om inhabilitet og om retsformandens pligt til at drage omsorg for, at retshandlinger foregår værdigt og med den fornødne ro og orden. På den baggrund er den foreslåede bestemmelse udformet således, at den ikke omfatter lægdommere.

Sagkyndige dommere medvirker ved behandlingen af retssager for at supplere rettens generelle juridiske ekspertise med særlig fagkyndig ekspertise. Justitsministeriet finder, at begrundelsen for det foreslåede forbud for så vidt også gælder i forhold til sagkyndige meddommere, men heroverfor står hensynet til at kunne inddrage specifik faglig indsigt eller branchekundskab, som i det enkelte tilfælde har betydning for, at der kan træffes en korrekt afgørelse i sagen. Justitsministeriet finder, at det ikke stemmer med dette hensyn at opstille begrænsninger med hensyn til adgangen til at bære religiøst eller politisk motiveret påklædning m.v. ud over de begrænsninger, som følger af de gældende regler i retsplejeloven om inhabilitet og om retsformandens pligt til at drage omsorg for, at retshandlinger foregår værdigt og med den fornødne ro og orden. På den baggrund er den foreslåede bestemmelse udformet således, at den heller ikke omfatter sagkyndige/branchekyndige meddommere.

I lovforslaget foreslås det endvidere at udbrede anvendelsen af dommerkapper under hovedforhandlinger til også at omfatte byretterne.

Det foreslås således at fastsætte i retsplejeloven, at udnævnte dommere, dommerfuldmægtige og midlertidigt beskikkede dommere bærer kappe under hovedforhandlinger og under retsmøder, der afholdes med henblik på sagens behandling i medfør af retsplejelovens § 831 (tilståelsessager).

Dommerne i Højesteret og de juridiske dommere i landsretterne og Sø- og Handelsretten undlader i dag at bære kappe, hvis dommerne vurderer, at en hovedforhandling af praktiske årsager bør gennemføres uden anvendelse af kapper. Der tilsigtes ingen ændringer i denne praksis, og det forudsættes, at denne praksis vil kunne anvendes tilsvarende i byretterne.

Den foreslåede bestemmelse om brug af kappe gælder ikke for domsmænd, nævninger, sagkyndige meddommere samt ansatte ved byretterne og Sø- og Handelsretten, der ikke er jurister, og som fungerer som dommere efter bemyndigelse fra retspræsidenterne. Den foreslåede bestemmelse regulerer heller ikke advokaters og anklageres brug af kappe.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget og de ledsagende bemærkninger, skal jeg herved anbefale forslaget til Det Høje Tings velvillige behandling.